

НАЦИОНАЛЕН УЧЕБЕН КОМПЛЕКС ПО КУЛТУРА
С ЛИЦЕЙ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ИТАЛИАНСКИ ЕЗИК И КУЛТУРА

Утвърждавам:.....

Директор: д-р И. Капурдов

**Учебно-изпитна програма за определяне на годишна оценка
по история и цивилизации
за XI клас
профилирана подготовка
при самостоятелна форма на обучение
2023 /2024 учебна година**

I. ВИД НА ИЗПИТА

Изпитът е писмен.

II. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Включва учебното съдържание от избираемия модул „История и геополитика на Балканите“ на профилиращия предмет „История и цивилизации“, изучаван в XI клас на втория гимназиален етап:

1. Култура, културни наследства и менталитети
2. История и колективна памет
3. Нацията в Западна Европа
4. Държавно - институционално изграждане на Западна Европа
5. Нация и гражданско общество
6. Нацията като култура на индустриалното общество
7. Балкани, балканистика, балканизъм
8. Поглед отвън: западни пътеписи за Балканите XVIII - XIX век
9. Източният въпрос
10. Фактори на ранното национално формиране
11. Борбата срещу османците: общата фолклорна памет на балканските народи
12. Влиянието на Френската революция и Наполеоновите войни
13. Първите национални държави: Сърбия от първото въстание до първата конституция (1804 - 1838)
14. Първите национални държави: Гърция от въстанието до конституцията от 1864 г.
15. Англо - руското противопоставяне в рамките на Източния въпрос през първата половина на XIX век
16. Особеният случай : Влашко и Молдова
17. Черна гора между традиционализма и модерността
18. Албанците в Османската империя: пътят към независимостта
19. Национална консолидация на хърватите в Дунавската империя
20. Национална консолидация на словенците в Дунавската империя

21. Босна и Херцеговина под османска и австро - унгарска власт
22. Културна идентичност и нация
23. Сърбия в ролята на Балкански Пиемонт
24. Либералният проект за южнославянска федерация
25. Критските въстания и войни за присъединяване на о. Крит към гръцката държава
26. Македонският въпрос : политически аспекти
27. Македонският въпрос : културни и психологически аспекти
28. Държавата и националното възпитание
29. Колективната памет като национална идеология
30. Балканските войни

III. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

- Обяснява връзката между политически, стопански, идейни и социални промени.
- Характеризира основни политически модели на управление.
- Сравнява политически системи.
- Съвързва идеи за промяна на обществото с обществените и политическите движения, които ги представляват.
- Разграничава исторически факти от аргументи и оценки за тях.
- Проследява развитието на възгледите за демокрация и политическо представителство.
- Обяснява функционирането на съвременните демократични институции.
- Съвързва международни институции с основни документи, регламентиращи международните отношения.
- Представя развитието на идеята за обединена Европа и институциите на ЕС.
- Проследява развитието на държавността в българското историческо развитие.
- Обяснява ролята на световни религии в развитието на цивилизациите.
- Дава примери за самобитност, приемственост и взаимни влияния между култури и цивилизации.
- Установява синхронност, асинхронност, регионални особености в историческото и културното развитие на различните общества.
- Сравнява представянето на едни и същи събития в различни източници.
- Сравнява по зададени показатели паметници и традиции, принадлежащи на различни култури.
- Оценява приноси в световното културно наследство.
- Аргументира ролята на България в значими културни процеси.
- Оценява значението на културното многообразие във всекидневния живот.

- Свързва паметници и творби със съответстващите им художествени стилове и/или традиции.
- Проследява развитието на възгледите за гражданство и граждански права.
- Съпоставя еволюцията на правата и свободите на гражданите в различните общества.
- Обяснява сходства и различия в начините на живот и в ценностите на отделни общества и групи.
- Обяснява последици от откритията на науката, техниката и технологиите.
- Оценява идеи и действия на личности в историята.
- Дава примери за глобални проблеми на човечеството и подходи за разрешаването им.
- Интерпретира и реструктурира информация от разнообразни исторически източници.
- Обяснява връзката между исторически събития и тяхното художествено пресъздаване.
- Критично оценява достоверността на информацията, която използва.
- Подбира и използва основни понятия при описание, сравнение и анализ на събития и процеси.
- Създава логически свързан и правилно структуриран писмен текст върху разнообразни исторически източници или отговор на въпрос по исторически проблем.

IV. ФОРМАТ НА ИЗПИТА

Изпитът се състои в писане на тема / отговор на исторически въпрос , свързан с темите от конспекта.

V. ВРЕМЕТРАЕНЕ НА ИЗПИТА

Изпитът е с продължителност **40 минути**.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

- **Учебник по История и цивилизации за дванадесети клас**
Александър Кертин, Мариана Йовевска, Просвета АД